

Občanské sdružení ROSA – centrum pro týrané a osamělé ženy

Sociologická sonda klientek o.s. ROSA a jejich dětí za rok 2009

Zpracování dat, text : Marie Vavroňová, Mgr. Martina Hronová
Sběr dat: sociální pracovnice o.s. ROSA, služba odborné sociální poradenství
Zpracovávané období 1.1.2009 – 31.12.2009
Datum zveřejnění: 10.10.2010, Praha © ROSA, 2010

1. Statistika o.s. ROSA : ženy – oběti domácího násilí.

V roce 2009 prošlo Informačním a poradenským centrem ROSA 228 klientek. Pro účely statistiky byly zpracovány data 206 klientek.

1.1. Oběti a pachatelé domácího násilí

Oběťmi násilí ve vztahu jsou ženy všech věkových i socioekonomických skupin. Aktivně hledat pomoc v případech domácího násilí nejčastěji přicházejí ženy ve věkové skupině 30 – 44 let, konkrétně ve věkových skupinách 35 – 39 let (26,2 % žen), dále pak 30 – 34 let (18,9 % žen), následují kategorie a 40 – 44 let (16 % žen). Tato data korespondují s daty statistik v předchozích letech (2006, 2007, 2008).

Pokud jde o jejich partnery, nejčastěji jsou mezi těmi, kdo se násilí dopouštějí, zastoupeny věkové skupiny 35 – 39 let (26,7 %), 40 – 44 let (17,5 %), a 45 - 49 let (14,1 %).

TABULKA 1 . Věková struktura, oběti a pachatelé domácího násilí

Věková struktura, oběti a pachatelé domácího násilí, 2008

věk	ženy - oběti		muži - pachatelé	
	počet	v %	počet	v %
18-24	6	2,9	0	0
25-29	17	8,3	15	7,3
30-34	39	18,9	21	10,2
35-39	54	26,2	55	26,7
40-44	33	16,0	36	17,5
45-49	24	11,7	29	14,1
50-54	13	6,3	19	9,2
55-59	10	4,9	16	7,8
60-64	8	3,9	10	4,9
65-69	1	0,5	2	1,0
70+	1	0,5	3	1,5
neuveďeno			1	0,5
celkem	206		206	

Opakované statistiky potvrzují, že domácí násilí zažívají lidé bez ohledu na své vzdělání či sociální postavení. Mezi oběťmi domácího násilí jsou nejčastěji zastoupeny ženy se středoškolským vzděláním (50 %), následují ženy s vysokoškolským vzděláním (26,2 %). V naší sondě muži, kteří se dopouštějí násilí na svých partnerkách, mají nejčastěji středoškolské vzdělání (31,1 %) a vysokoškolské vzdělání (31,1 %), těsně následovány muži vyučenými (27,7 %).

TABULKA 2. Vzdělání obětí a pachatelů domácího násilí

	ženy		muži	
	počet	v %	počet	v %
ZŠ	18	8,7	16	7,8
VYUČ	31	15,0	57	27,7
SŠ	103	50,0	64	31,1
VŠ	54	26,2	64	31,1
	206		206	

1.2. Formy násilí na ženách

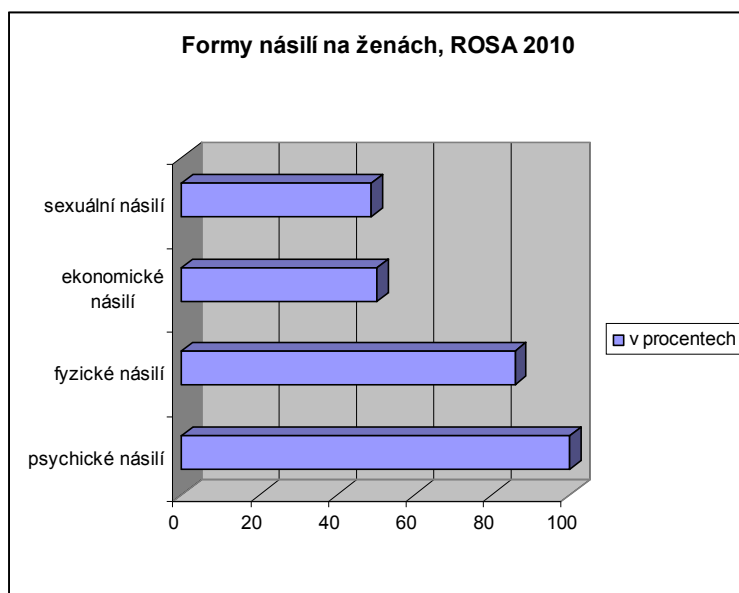
Domácí násilí má několik podob od psychického, přes ekonomické, sexuální až po fyzické:

- **psychické násilí:** nadávky, bezdůvodné obviňování, pokořující poznámky, urážky s cílem zničit sebevědomí a rovnováhu oběti (jsi neschopná, beze mě nic nedokážeš, jsi nula, neschopná hysterka) pomlouvání, ponižování, zesměšňování, odepírání spánku, jídla, vyhrožování sebevraždou, sociální izolace (zákaz návštěv příbuzných, přátel, zamykání) sledování telefonátů, nečekané kontroly, sledování, vzbuzování strachu, pronásledování, ničení osobních věcí oběti, výhrůžky (jestli odejdeš, zničím tě, zabiju tě, seberu ti děti a už je neuvídíš, stejně ti nikdo neuvěří...)
- **fyzické násilí** – facky, rány pěstí, kopance, škrcení, smýkání, tahání za vlasy, ohrožování zbraní
- **ekonomické násilí:** vytváření ekonomické závislosti na partnerovi, např. omezení přístupu k penězům, přidělování peněz po malých částkách a jejich přesné vyúčtování, nucení posílat peníze na konto partnera, zákaz pracovat
- **sexuální násilí:** nucení k sexu násilím nebo výhrůžkami, nucení k nepříjemným sexuálním praktikám, znásilnění

Z našich dat vyplývá, že

- **100,0 %** našich klientek, obětí domácího násilí, má zkušenost s **psychickým násilím**
- **86 %** žen, obětí domácího násilí, má zkušenost s **fyzickým násilím**
- **50,5 %** žen, obětí domácího násilí, má zkušenost s **ekonomickým násilím**
- **49 %** žen, obětí domácího násilí, má zkušenost se **sexuálním násilím**

Graf 7. : Zkušenost obětí s násilím, 2008

Všechny ženy ze sociologické sondy se setkaly s **psychickým násilím**. To má nejčastěji podobu ponižování, zesměšňování, snižování a shazování (jsi neschopná, nula, jsi blázen,, jsi psychicky nemocná, jsi hysterka, podívej se na sebe, potřebuješ proplesknout, špindíro, lhářko, popelnice, rozhazuješ nohy, jsi ošklivá, nic neumíš, služko, máš místo mozku sračku, jsi tlustá, jdi se léčit, jsi hloupí, nic jsi nedokázala, vypadni nebo zapálím dům, zničím tě, připravím tě o děti, jsi troska, jsi stará, srazím tě ze schodů, jsi slepice, kryso, beze mě nic nedokážeš, neuživíš se, udělám z tebe blázna, potáhneš, všechny vás zabiju, dostanu tě do Bohnic, zabiju ť jak prašivou svini, ustřelím ti hlavu, jestli mě opustíš, jakmile se rozvedeš zmrzačím tě, že se nezvedneš ze země...m, vyhodím tě z bytu, čubko, vymaštěnče, kurvo, mentále, krávo, píčo, děvko, zmetku, šlapko.... Ženy se ale setkávají i s kontrolou, omezováním (nesmí chodit k příbuzným, nesmí mít přátele, některé nesmí chodit do práce, je jim kontrolován telefon, partner je sleduje, natáčí), musí poslouchat příkazy a zákazy. Jejich partner jim odepírá jídlo, spánek, vyhrožuje zabitím, sebevraždou, únosem dětí, sebráním dětí. S ponižováním se setkala v letošní sondě 96,6 % žen, vulgarismy slyší 71 % žen, vydírání, zastrašování 96 % žen. Výhrůžky zabitím vyslovilo 42 % násilníků. Kontroly, zákazy a příkazy poznalo 67 % žen (oproti 80 % žen v roce 2008) . S omezováním a izolací má zkušenost 47 % žen.

S **fyzickým násilím** se setkala 177 našich klientek (86 % žen) . Nejvíce žen se setkala s opakovaným fackováním (40,3 % žen), s bitím a ranami pěstmi (39,3 % žen), škracením 30 % žen, sražením /ze schodů a odhozením/ 25 % žen. Bito do hlavy a obličeje bylo celých 18,4 % žen. Zarážející je, že i ve statistice za rok 2009 stejně jako za rok 2008, bylo 17 % žen bito v těhotenství. Nešlo přitom jen o „facky“ ale i surové útoky včetně zkopání, ve většině případů ve vyšším stupni těhotenství.

TABULKA 8.: FORMY NÁSILÍ NA ŽENÁCH

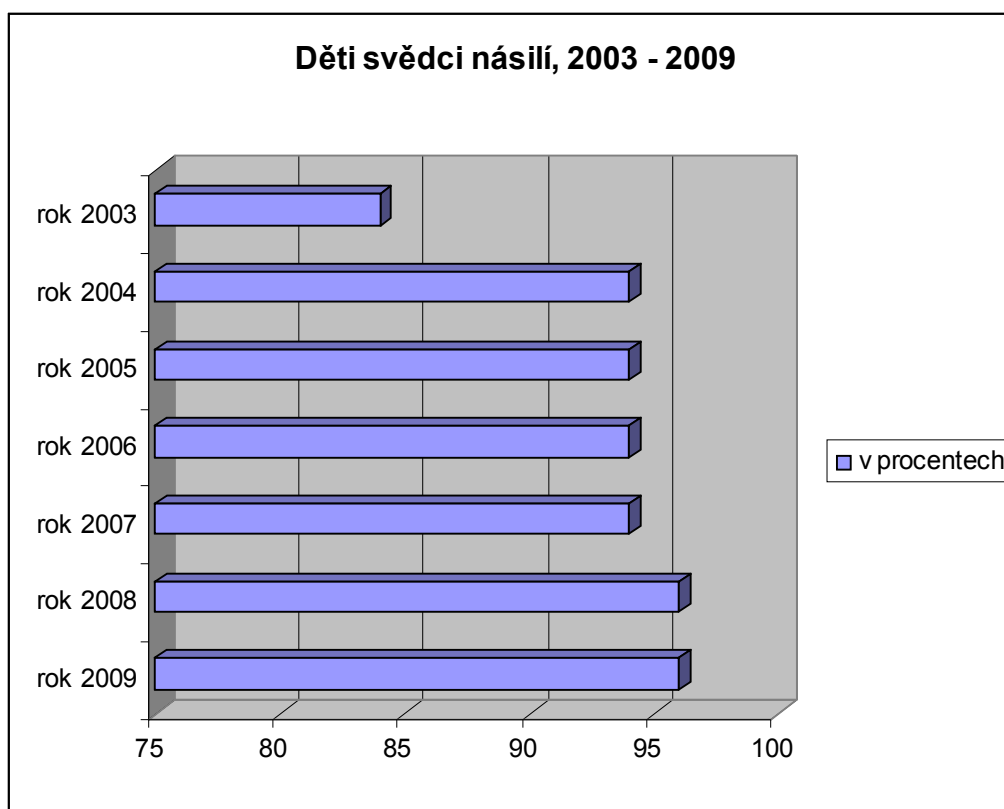
FORMY NÁSILÍ NA ŽENÁCH, 2008			
		počet	v %
PSYCHICKÉ NÁSILÍ	celkem	206	100
	ponižování	199	96,6
	vydírání, zastrašování	144	96,0
	výhrůžky zabitím	87	42,0
	nadávky, vulgarismy	147	71,0
	kontrola, zákazy	138	67,0
	omezování, izolace	97	47,0
	křik	72	35,0
	žárlivost	130	63,0
	stalking	20	10,2
	M vyžaduje naprostou poslušnost	67	32,5
	M vyhrožuje zbraní	34	16,5
FYZICKÉ NÁSILÍ	celkem	177	86,0
	fackování	83	40,3
	bití, rány pěstí	81	39,3
	rány do hlavy	38	18,4
	škrcení	62	30,0
	kopání do těla	48	23,3
	sražení k zemi	51	25,0
	bití v těhotenství	35	17,0
	Přímé napadání nožem, pistolí	8	3,8
	trhání vlasů	20	9,7
	házení věcmi po F	14	6,8
	Strkání, cloumání	31	15,0
EKONOMICKÉ NÁSILÍ	celkem	104	50,5
	M nedává žádné finance	44	21,4
	málo peněz kontrola prostředků	53	25,7
	odevzdávání platu	10	4,9
	prosit i o malé částky peněz	20	9,7
	zákaz pracovat	12	5,8
SEXUÁLNÍ NÁSILÍ	celkem	101	49,0
	vynucovaný styk	81	39,3
	nepříjemné praktiky	52	25,2
	znásilnění v manželství	22	10,7

3. Statistika ROSA: Děti, svědci domácího násilí

Děti v domácnostech, kde dochází k násilí, mohou být nejen svědky násilí, ale mohou být i samy týrány a mohou být dokonce využívány trýznitelem k manipulaci či získání kontroly nad obětí.¹ Mezinárodní výzkumy ukazují, že existuje korelace mezi týráním dětí a domácím násilím. Studie provedená v celých USA ukázala, že 50 % mužů, kteří často napadají své ženy, také často útočí na své děti. Podle stejné studie v USA si je 90 % dětí vědomo násilí namířené na jejich matku.²

Ve vztazích našich 206 klientek v roce 2009 žilo 292 dětí. Z nich **96 % bylo svědky domácího násilí** namířené na jejich matky. Děti se stávají svědky nejen psychického násilí (zesměšňování, shazování, ponižování, vulgárních nadávek, výhrůžek), ale i fyzických útoků na své matky (fackování, kopání, bití, topení, znásilnění, škrcení) .

Nejen svědky, ale i **oběťmi domácího násilí se stalo celkem 45 dětí, což je 15,4 % dětí.**

¹ Zdroj: www.stopvaw.org : Effects of Domestic violence on Children

² E.Cohen, B. Walthal: Silent Realities, The Nacional Child Welfare Ressource centre form FAMily, Washington DC, Jan. 2003, Womens Rural Advocacy Programs: The Effects of Domestic Violence on Children

4. ROSA: Služby poskytované ženám – obětem domácího násilí v roce 2009

Služba 1. : Informační a poradenské centrum ROSA pro ženy-oběti domácího násilí

Druh služby: odborné sociální poradenství

Ženám – obětem domácího násilí poskytujeme jednorázové i dlouhodobé psychosociální a sociálně-právní poradenství, podpůrné terapeutické skupiny. Naším cílem je ochránit ženu a její děti, aby se předešlo dalšímu násilí, byl vypracován bezpečnostní plán, který by minimalizoval ohrožení ženy, přerušit spirálu násilí a pomoci jí najít cestu k životu bez násilí. Poradenství je bezplatné. Poradenství je poskytováno v týmu: socioterapeutka, psychologka, sociální pracovníce. V případě potřeby a možností o.s. ROSA klientkám zajišťujeme pomoc právníčky, psychiatricky a dětské psychologky pro děti, které jsou svědky domácího násilí.

V roce 2009 se k vstupnímu pohovoru do poradny **dostavilo 228** klientek. Nejvíce klientek bylo v rozmezí věku 27 až 65let , kterým bylo poskytnuto 1198 opakovaných konzultací a 82 výkonů pomoci při uplatňování práv.

PŘEHLED VÝKONŮ: INFORMAČNÍ A PORADENSKÉ CENTRUM ROSA	
Sociálně právní konzultace	515
Sociálně terapeutické	591
Právní konzultace	32
Psychologické (pro děti)	67
Osobní konzultace	14
Osobní konzultace (děti)	6
Krizová intervence	5
Vypracování zpráv pro OSPOD,soudy	40
Terénní práce	10
Celkem :	1280 výkonů

Od roku 1998, kdy ROSA otevřela své Informační a poradenské centrum, do konce roku 2009, se na ROSU obrátilo 1943 nových klientek, kterým bylo poskytnuto celkem 8 060 konzultací.

Služba 2. Telefonická krizová pomoc obětem násilí

Druh služby :**telefonická krizová pomoc**

Smyslem SOS linky 602246102 a pevné linky 241432466 je zajištění rychlé pomoci formou krizové intervence, specializované konzultace, sestavení bezpečnostního plánu, informací, kam se může žena ve svém regionu obrátit o pomoc.

Přímé internetové poradenství ROSA poskytuje obětem domácího násilí a jejich příbuzným poradenství na : poradna@rosa-os.cz .

PŘEHLED VÝKONŮ: TELEFONICKÁ KRIZOVÁ POMOC	
Pevná linka :241432466	992
SOS linka : 602246102	577
Internetová poradna: zodpovězeno	611
Celkem :	2 180

Od roku 1998 do konce roku 2009 bylo poskytnuto 13 471 telefonických krizových intervencí.

Služba 3. Azylový dům s utajenou adresou pro ženy - oběti domácího násilí

Druh služby :azylové ubytování

Azylové ubytování je určeno ženám – obětem domácího násilí a jejich dětem ohroženým na životě násilným partnerem. Vzhledem k utajenému pobytu obětí trestné činnosti není zpřístupněna adresa utajeného azylového domu. V azylovém domě a utajených bytech je klientkám poskytnuto nejen ubytování, ale je jim zajištěno komplexní psychosociální poradenství a pomoc. ROSA provozuje azylový dům s utajenou adresou a dva utajené byty. Se ženou v azylovém domě pracuje tým socioterapeutek, psychologka, každá žena má vypracován individuální bezpečnostní plán. Komplexní socioterapeutická péče je poskytována bezplatně. Za azylové ubytování musí ženy částečně platit (maximální cenu za den pobytu stanovuje prováděcí vyhláška k zákonu č. 108/2006 o sociálních službách).

Služba má celkovou kapacitu 33 lůžek: z toho v azylovém domě je 9 pokojů (26 lůžek včetně čtyř dětských) a v Azylového bytě jsou 2 pokoje (6 lůžek a jedno dětské) .

Sociální službu pobytového programu využilo v roce 2009 18 žen a 22 dětí.

V azylovém domě probíhaly herní skupiny a práce s matkami s menšími dětmi.

PŘEHLED VÝKONŮ: azylový dům s utajenou adresou pro ženy - oběti domácího násilí a jejich děti	
POČET KLIENTEK	
Počet ubytovaných žen	18
Počet ubytovaných dětí	22
celkem	40
POČET VÝKONŮ	
Sociálně-právní konzultace	166
Sociálně-terapeutické konzultace	130
Osobní konzultace s klientkami	165
Psychoterapie	91
Terénní služba	49
Krizová intervence	6
Individuální plány s klientkami	26
Vypracování zpráv	8
CELKEM individuální práce	641
Skupinová setkání (á 1,5 hodiny)	48
Klub pro ženy (á 1,5 hodiny)	18
Dětská herní skupina (á 1,5 hodiny)	28
CELKEM skupinová práce	Celkem 135,6 hod

Azylové ubytování pomohlo od roku 1998 do konce roku 2009 celkem 188 ženám a 212 dětem.

Občanské sdružení ROSA je nestátní nezisková organizace specializující se na pomoc ženám - obětem domácího násilí a jejich dětem a na prevenci násilí. ROSA pomáhá ženám již od roku 1993 - nejprve jako nadace, od roku 1998 jako občanské sdružení.

Jako přímou pomoc obětem domácího násilí má ROSA registrovány podle zákona č. 108/2006 Sb. o sociálních službách 3 sociální služby:

- **Odborné sociální poradenství** v Informačním a poradenském centru ROSA . V Informačním centru ženám nabízíme bezplatné jednorázové i dlouhodobé poradenství: sociálně právní, psychosociální, socioterapeutické. V případě potřeby a možnosti zajišťujeme klientkám i právní poradenství. Ke konzultacím je nutné se předem objednat na tel. 241 432 466.
- **Azylové ubytování** v azylovém domě ROSA s utajenou adresou pro ženy oběti domácího násilí a jejich děti. K pobytu v azylovém domě jsou přijímány ženy s dětmi i ženy bezdětné, které jsou ohrožené násilím v rodině. V azylovém domě nejsou krizová lůžka - k pobytu jsou ženy přijímány až po vstupní konzultaci v Informačním a poradenském centru ROSA. Za pobyt ženy platí, poradenství je bezplatné.
- **Telefonickou krizovou pomoc** na pevné lince 241 432 466 (po, út 9-18, st, čt 9-16, pá 9-14) a SOS lince 602 246 102 (po-pá 9-18) a přímé internetové poradenství na poradna@rosa-os.cz . Internetové poradenství i telefonická pomoc slouží obětem domácího násilí, násilí ve vztazích, příbuzným obětí, pracovníkům státních institucí, sociálních odborů, neziskových organizací pomáhajících obětem domácího násilí.

Prevence domácího násilí

Vedle přímé pomoci ženám, obětem domácího násilí a jejich dětem se zaměřujeme i na prevenci domácího násilí. Organizujeme přednášky, semináře či konference k domácímu násilí pro odbornou i širší veřejnost, nedílnou součástí našich aktivit je vydávání informačních letáků, brožur a publikací, informačního zpravodaje. ROSA provozuje i preventivně zaměřené stránky www.stopnasili.cz , kde jsou informace pro ženy – oběti domácího násilí, děti svědky násilí v rodině, mladé lidi, které může ohrožovat násilí ve vztahu i odbornou a širokou veřejnost (učitelé, zdravotníci, pomáhající profese).

ROSA – centrum pro týrané a osamělé ženy

Podolská 242/25, 147 00 Praha 4

Tel.: 241 432 466, SOS linka 602 246 102

www.rosa-os.cz, www.stopnasili.cz , info@rosa-os.cz

IČO 68405359, bankovní spojení: 0008399319/0800